

VVESTPHALIA.

381

Tentoburgensis saltus, ad Lippia ortum. Ad opera publica venio. Carolus Magnus multas Ecclesias in VVestphalia erexit. Primam vero Osnaburgi Episcopalem Ecclesiam in honorem Divi Petri, Crispini ac Crispiniani condidit. Est Susati templum celeberrimum mirę magnitudinis, cum maximę altitudinis Turri, S. Patro- clo sacrum, quem tutelarem Divum agnoscit hæc Civitas. Reliqua cum Templis, tum Monasteria, Nosoco- mia Xenodochiaque quę Monasterii & in aliis urbibus conspiciuntur, prætereo. Carolum magnum v vestphalos ad Christianam Religionem vi compulisse, supra diximus. Caterum cum sæpius subactos, rebellan- do tamen refractarios, datam semper fidem violare animadverteret; visum est illi ex re fore si diritate supplicii exemplorumque terrore castigaret illorum proterviam. Itaque iudices arcanos constituit, quibus jus ac po- testatem animadvertendi in perjuros, aut temerarię fidei reos, aut facinoris compertos, inauditos atque inde- fensos, delegavit. Ea severitas & truculentia v vestphalorum gentem in fide atque officio continuit, cum sæpius in Silvis Magnates & non mediocribus fortunis Viros suspensos perfractis laqueo cervicibus vitam finisse cernerent, nulla accusatione præmissa. Scribit Aeneas Pius ad suam usque ætatem continuatum fuisse illud iudiciũ, secretosque ritus observari, quibus criminosos judicant, & reos damnationis suę inscios, ubicun- que, reperti, fuerint, supplicio affici: eosque Scabinos appellari, qui huic iudicio cũ potestate præsunt, testatur. Sed hæc hæcenus. VVestphalum se esse profiteretur Ioannes Lewenclavius nobilissimus vir doctrina multa atque linguę utriusque Latinę atque Gręcę cognitione, converso a se toto Xenophonte, omnibus Nazianze- ni operibus, Historicis aliquot præterea Gręcis, & alijs Græcorum libris felicissime reddendis & interpretandis celeberrimus. Gentem habet hæc regio venustam, elegantis & procerę staturę, formemque robustamque cor- pore & audacem mente. Militiam habet copiosam, promptamque ad arma & mox paratam. Ingeniosi: etiam perhibentur Incolę, ac proverbio dici solet, v vestphalos plures astutos, subdolos, versipellesq;, quam stultos gigni. Adulteriorum ac spurcitiei omnis severa olim censura hic erat. Cibus panis niger & caseus: Carnes quoque tam bovillę, quam suillę, & quidẽ plurimę, exque plerumque fumo duratę: Imprimis pernę quas etiam crudas edere Incolis non insuave est. Potus Cerevisia: opulentiores Vino utuntur ex Rheno adve- ãto, licet magno ematur precio. Cum vero ager plerisque locis minus gratus sit cultori, fit ut Artibus Mecha- nicis ac Mercaturę se dedant Incolę. Merces sunt Lapidēs statuarię, ac edificiis exstruendis aptissimi; Molares etiam ac Cotes: imprimis vero pernę delicatissimę vel Principum mensis expetite. De hac regione hi versus Rhythmici vulgo circumferuntur:

Opera publica.

Ratio gubernan- di.

Mores.

Vitus.

Opificia.

Mercimonias

*Hospitium vile,
Cranck broot, dun bier, langhe mile,
Sunt in VVestphalia:
Qui non vult credere, loop da.
B b b iij*

Texta